

Velebenie

Velebíme Ťa, presväťá Panna, dievčatko Bohom vyvolené a oslavujeme tvoj príchod do chrámu Pánovho

Sviatky Bohorodičky v našom cirkevnom kalendári stoja čo do dôležitosti hneď za sviatkami Pána. Hlavný význam Bohorodičných sviatkov je vyzdvihnúť pred náš zrak veľkosť, dôstojnosť a svätosť Prečistej Panny Márie, jej úlohu pri vykúpení ľudského rodu a pritiahnúť nás k jej úcte a nasledovaniu. Najväčšie sviatky Bohorodičky ako Narodenie a Zosnutie nám hovoria o prvých momentoch jej života na zemi alebo o jej odchode do neba. Jediným sviatkom, ktorého témou sú detské a mladé roky presv. Bohorodičky, je sviatok Uvedenia do chrámu, ktorý sa slávi 21. novembra.

Krátke dejiny

Evanjelium nehovorí nič o udalosti uvedenia do chrámu. Základom tohto sviatku, ako aj sviatku Narodenia a Zosnutia Presvätej Bohorodičky je tradícia Cirkvi a apokryfné spisy, predovšetkým Jakubovo protoevanjelium a Evanjelium Pseudo Matúša. Odtiaľ sa dozvedáme, že rodičia Prečistej Panny Márie sv. Joachim a Anna, boli bezdetní, a preto dali sľub, že ak sa im narodí dieťa, dajú ho na službu Bohu do Jeruzalemského chrámu. Boh vypočul ich modlitby a daroval im dcéru. A keď mala tri roky, rodičia ju priviedli do chrámu a odovzdali do rúk veľkňaza Zachariáša, otca sv. Jána Krstiteľa a Predchodcu. Tam Presväťá Bohorodička

prebývala viac rokov až dovtedy, kým ako dospelé dievča nebola zasnúbená so sv. Jozefom.

Sviatok Uvedenia patrí k dvanástim veľkým sviatkom. Má jeden deň predprazdenstva a štyri dni poprazdenstva. Zmienky o sviatku sú z 5. stor., ale potrebných ešte niekoľko storočí, kým sa tento sviatok stal všeobecne rozšíreným na celom Východe. Z homílií carihradských patriarchov na tento deň – Hermána (715-730) a Tarasa (784-806) sa dozvedáme, že sviatok Uvedenia bol ustanovený v 8. stor. V Sinajskom evanjeliári z 8. stor., ktoré daroval do Sinajského kláštora cisár Teodózius III. (715-717), sa medzi dvanástimi sviatkami spomína aj sviatok Uvedenia. Tento sviatok je aj v gréckych mesiacoslovoch z 9. stor. A v tomto storočí sa sviatok stáva všeobecne známy a slávený. Sinajský zborník kánonov z 9.-10. stor. uvádza sviatok Uvedenia pod názvom: Presvätej Bohorodičky, keď ju priviedli do Božieho chrámu, ako trojročnú“. Typikon Veľkého carihradského chrámu (9.-10. stor.) hoci nepredpisuje ani apoštol, ani evanjelium na tento sviatok, ale na 21. novembra uvádza: Sobor sv. Bohorodičky, keď ju rodičia priviedli do Pánovho chrámu vo veku troch rokov“. Everhetický typikon z 9. stor. má službu Uvedenia s predprazdenstvom i poprazdenstvom. Služba na tento sviatok zostavil Gregor Nikomédsy (9. stor.), Bazil Pagariot a Sergej Svätohorec.

Na Západ prišiel sviatok Uvedenia dosť neskoro – až koncom 14. stor., a v polovici 15. stor. sa rozšíril do celej Európy. Aj Západná cirkev slávi sviatok Uvedenia v ten istý deň ako východná cirkev, 21. novembra, pričom ho nazýva Obetovanie Panny Márie. V stredoveku bolo Uvedenie do chrámu obľúbenou témou ikonografie.

Na tento sviatok je zvykom požehnávať deti v chráme.

O ikone sviatku

Chrám – jeden zo základných náboženských pojmov: príbytok Boha uprostred ľudí. V Starom zákone je chrám miestom, ktoré vybral sám Boh, miestom milosti, kde sa počas posviacky zjavuje Pánova sláva v podobe oblaku, ktorá naplnila svätyňu (porov. 1 Kr 8, 10-11). Zo všetkých končín sveta putovali do chrámu, aby uvideli „Božiu tvár“ (Ž 42, 3).

V ikonografii nadobúdajú tieto motívy mariánsky význam. Oblak, ktorý zahalil horu Sion, je predznamenáva zoslanie Svätého Ducha na Máriu pri Zvestovaní (porov. Lk, 1, 35). A vstup do chrámu vytvára základ pre apokryfné rozprávania, ktoré má symbolický význam. Hovorí sa tam, že vo veku troch rokov prišla Mária do chrámu nie na púť, ale aby tam trvale bývala. Prijímajúc potravu od anjela, pracovala na zhotovení závesu pre Svätyňu svätých. Keď ju priviedli rodičia, stretáva sa s kňazom Zachariášom, symbolom Starého zákona. On predstaví Bohu matku Toho, koho potom ona sama privedie k tomuto kňazovi.

Sviatok Uvedenia do chrámu slávnostne oslavovali mnísi. Videli v ňom klasický príklad rozjímania (nahliadania, meditácie), ktorého typickým vzorom je Mária. Chlieb, ktorý prinášajú anjeli – je theoria – videnie – Boha, nakoľko je to možné v tomto živote. Mária prijíma tento chlieb, pričom tká prikrývku pre svätyňu. Už Origenes videl v tejto prikrývke symbol ľudskosti Krista, cez ktorú treba preniknúť duchovným pohľadom, aby človek mohol objaviť v pokornej podobe božskosť Slova. Ľudskosť, ktorá pred ostatnými Boha zakrýva, Márii ho odhaľuje.

Máriu vedie do chrámu procesia panien so zapálenými sviecam: čistota srdca a svetlo milosti je nevyhnutnou podmienkou pre poznanie Božích tajomstiev (porov. Mt 5, 8). Inokedy je Prečistá zobrazená vo chvíli, keď sa chystá vykročiť na tri schody, ktoré vedú do chrámu: od theoria rozjímanie o viditeľných veciach prechádza k rozjímaniu o neviditeľných a nakoniec – k „bohosloviu“ – nahliadaniu Presvätej Trojice.

Keď podľa legendy mala Bohorodička pri tejto udalosti len tri roky, chcelo sa tým zdôrazniť, že duchovná zrelosť sa značne líši od fyzickej a že to, čo je utajené pred múdrymi tohto sveta, môže byť zjavené deťom (porov. Lk 10, 21).

V súčasnosti sa v Katolíckej cirkvi (hlavne na Západe) slávi v tento deň aj deň kontemplatívnych mníchov a mníšok, žijúcich v klauzúre.

Zdroj:<https://grkatba.sk/vstup-vovedenie-presvatej-bohorodicky-do-chramu/>